Nepartinis lietuvių laikrastis
Semanario Lithuano Independente
PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Pietų Amerikoj metams 12$000, Lietuvoj ir kitur 2$000
Atskiras numeris — 300 reisų
S. PAULO, Rua da Moo'ca, 309

LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOJ
JORNAL LITHUANO ECHO.

Nepartins lietuvių laikrastis
Semanario Lithuano Independente
Redaguoja
A. DUTKUS
Redakcijos ir Administracijos adresas
S. PAULO R. da Moóca, 309

8-ti metai | Brazilija — São Paulo, 1937 m. Birželio—Junho 19 d. | Nr. 25 (367)

Maskvoje tapo sušaudyti marsalas Tuchačevskis ir 7 generolai

Kandidátai į prezidentus

Jau yra 3 kandidatai į Brazilijos respublikos prezidento vietą: demokratų — Dr. Armando de Salles Oliveira; Respublikonų — Dr. José Americo ir šiomis dienomis išstatė savo kandidatą integralistai (fašistai) Dr. Plinio Salgado. Už ką pasisskys daugumoj Brazilijos tauta, dar neaišku, bet sprendžiama, kad prezidentu liks demokratų kandidatas.

Smerkia integralizmą

Šiomis dienomis keliolika S. Paulo integralistų partijos narių viešai išstojo iš partijos ir pareiškė, kad jie su integralizmu, kuris sklai seka itališką fašizmą ir vokiišką nacizmą, nieko bendro daugiau nenori turėti.

— Teisingumo ministerio parėdymu, šią savaitę tapo paleista laisvėn daug politinių kalinių. Kalinių liuosavimas tebevyks ir toliau.

— BRAZILIJOS vyriausybės nutarimu, šiomis dienomis tapo išvežta iš Brazilijos teritorijos kelt užsienių vagys.

Areštuoti du generolai

Brazilijos karo ministerio parėdymu, šiomis dienomis Rio de Janeiro mieste tapo suareštuoti du generolai: Valdomiro Lima ir José Pessoa. Arešto priežastis — peržengimas kariškos disciplinos.

Renka Ispanijai aukas

Argentinoj yra susidaręs komitetas, kuris renka Ispanijos vyriausyaininkams aukas.

— AMERIKOS liet. laikraštis "Laisvė" paskelbė amerikiečių žuvusių Ispanijos karo sąrašą, kurių tarpe yra ir vienas lietuvis, Jonas Čeronis.

— ITALIJOS valdžia paskelbė ketvirtą sąrašą žuvusių Ispanijos karo italijonų, kuris atrodo taip: 230 užmuštų, 1994 sužaistų ir 250 dingusių be žinios.

Bombárdavo italų laivą

Ispanijos vyriausybininkai, Viduržemio jūroj, iš lėktuvų apšaudė italų laivą "Madda". Užmuštų nėra, bet laivas sugadintas.

Areštuota Litvinovo žmona?

Iš Rygos pranešama, kad šiomis dienomis tapo suareštuota Sov. Rusijos užsienio reikalų komisaro Litvinovo žmona. Litvinovo žmona anglė, aktyviai dirbo politiniame gyvenime, bet, kaip žinios sako, jau geras laikas ji buvo ištremta į Uralo sritį, į Sverdlovską.

Kinijoj eina sukilimas

Žiniomis iš Japonijos šiaurinėj Kinijos daly vyksta smarkus militarinis judėjimas, esą sukilo kariuomenės dalys.

— TURKIJOJ, dar tik šiomis dienomis paaiškėjo, kad buvo kilusi revoliucija Dersin. provincijoj. Sukilimas numalšintas. Apie 5000 sukilėlių žuvo. Turkijoj jau seniai veikia Kemal Attaturk diktatūra.

Bilbau gali būt paimtas

Birzelio 16 d. pasibaigé karo stovis

S. Rusijoj naikinami visi senieji bolševikai

Birželio 10 dieną, Maskvoje, pabaigta svarstyti aukštų Sovietų raudonosios armijos karininkų byla: maršalo Tuchačevskio ir 7 generolų: Primakov, Kork, Eideman, Feldman, Uborevič, Ykir ir Putna. Pastarasis yra lietuvis. Visi jie kaltinami: dėl karinės drausmės stokos, nepildymo savo duotų priesaikų, krašto ir raudonosios armijos išdavystėje ir šnipinėjime svetimos valstybės naudai. Maskvos žinių agentūra "Tas" praneša, kad prie šių kaltinimų visi teisiamieji prisipažino. Vyriausias raudonos armijos teismas už tokius nusikaltimus visiems išnešė mirties sprendimą. Birželio 11 d. maršalas Tuchačevskis ir 7 generolai tapo sušaudyti. Tai jau nebe pirma tokia byla Maskvoj ir jų bus dar daugiau. Visi sušaudytieji generolai yra seni bolševikai. Matyt, Stalinas nori išnaikinti visus rusų senus bolševikus. Vėliausios žinios sako, kad šiomis dienomis dienomis Sov. Rusijoj eina masiniai areštai, aišku, bus ir šaudymai. Nuo pat revoliucijos laikų Sovietuose nebuvo tiek šaudoma žmonių, kaip dabar. Birželio 16 d. iš Maskvos pranešė, kad Centralinio Komiteto Baltgūdijos pirmininkas Cerviakov nusižudė. Niekad niekas netikėjo, kad Sov. Rusijoj būtų tokie dalykai vykę. Visa tai daro diktatūra Kur tik diktatūra, ten ritasi žmonių galvos.

Baskų vyriausybė apleido Bilbau

Baskų sostinė Bilbau pradėta pulti jau suvirš kaip du mėnesiai, bet paskutinos dvi savaitės sukilėliai ypatingai visomis savo jėgomis pradėjo pulti Bilbau ir jį bombarduoti nuo žemės ir iš oro be jokios pertraukos. Bilbau miesto apsaugos "geležinė juosta" sukilėliai permušė ir paėmė daug vyriausybininkų nelaisvėn, kurių tarpe ir Bilbau miesto gynimo komandantą Valeja. Paskutinės žinios sako, kad sukilėliai pradėjo siuptį Bilbau iš visų pusių ir bombarduoja vienintėlį išėjimą iš Bilbau į Santander. Be to, pranešama, kad baskų vyriausybė jau apleido Bilbau ir pasitraukė į saugesnę vietą, Bilbau mieste tepaliko karinė valdžia, kuri dar gynasi. Į Bilbau miestą laivai jau nebeįma. Taip atrodo, kad Bilb. krįs sukilėlių rankoms. Sukilėliams paėmus Bilbau, bus sudaryta sukilėlių vyriausybė, nes iki šiol dar jos nebuvo. Kuomet sukilėliai sutraukė visas savo jėgas, kad paimti Bilbau, tai kitose Ispanijos dalyse jų jėgos susilpnėjo ir vyriausybininkai žengia priekin. Ypatingai smarkiai sumušė sukilėlius prie Huesca, Jaca, Teruel ir kitose vietose. Leidžiant laikraštį į spaudą, Bilbau dar nebuvo paimtas, bet jis jau yra liepsnose ir sugriautas. Kokiu žiaurumu vyksta Ispanijoj karas, dar tik dabar pasirodo. Bet karo pabaigos dar nesimato.

Cenzūra jau tapo panaikinta

Visoje Brazilijos teritorijoje veikęs karo stovis virš metų laiko, pasibaigė birželio mėn. 16 d. 24 valandą. Karo stovis tapo paskelbtas po 1925 m. sukilimo, visos konstitucinės garantijos buvo suspenduotos ir veikė ypatingi įstatymai. Pasibaigus karo stoviui, tuo pačiu tapo panaikinta ir cenzūra ir grąžintos kraštui konstitucinės garantijos. Pasibaigus karo stoviui, Teisingumo ministeris pasiuntė susisiekimo ministeriui aplinkraštį, kuriame sakoma:

"Respublikos prezidentui patvirtinus karo stovio nuėmimą, pranešu susisiekimo ministerijai, kad pasibaigus karo stoviui, butų pranešta tos ministerijos žinioj esančioms įstaigoms, kad panaikinama spaudos, pašto, telegrafo, telefono ir, bendrai, kur tik veikė, cenzūra ir atstatomos visame krašte integralinės piliečių laisvės."

Sugrąžinus konstitucines kraštui laisves, daug politinių kalinių, įveltų į 1935 m sukilimą, ar šiaip įtartų priešvalstybiniam veikime, paleidžiama, kurių bylos dar neišspręstos, dedamos į archivą dėl silpnų įrodymų.

Integralistų veiksmai

Birželio 17 d. apie 22 val., būrys integralistų užėjo butan tulo Paulo Zig, pasisakė, kad yra politinės policijos agentai ir liepė jam rengtis ir važiuoti drauge su jais. Integralistai Zig'ą nugabeno ne policijon, o savo partijos patalpon, čia jį sumušė ir prievarta sugirdę bonką ricinos, paleido. Nukentėjęs Zig apsiskundė policijai.

Apdegė Panevėžio miestas

Telegramos iš Lietuvos praneša apie didelį gaisrą Panevėžio mieste, esą sudegė 350 namų. Gaisras kilęs iš vienos lentpiūvės.

Komunistų areštai

Lenkijoje, didesniuose miestuose areštuojami komunistai, kurie kaltinami tuo, kad ragino darbininkus streikuoti. Šiomis dienomis suareštuota 80 komunistų.

Miré Lenino sesuo

Iš Maskvos pranešama, kad miré Linino sesuo Maria Olianova, kuri nuo pat savo jaunystės dirbusi revoliucinį darbą drauge su broliu Leninu. Maria Olianova turėjo apie 60 metų amžiaus.

Vilnijoj siautė audros

Vilniaus krašte siautė labai didelės audros. Padaryta daug nuostolių. Žaibas užmušė 5 žmones ir sudegino 63 namus.

Prenculis gavo 4 met. kalėjimo

Didelį Lietuvos tautininkų šūlą, Antaną Pranculį, buvusį Tauragės "Maisto" direktorių, teismas nuteisė 4 metams kalėjimo už vagystę.

Buvo sukilimas

Lietuvos laikraščiai rašo, kad Brazilijoj, Rio Grande do Sul estade, buvo įvykęs sukilimas, bet kariuomenė sukilėlius nuginklavo. O mes apie tai nežinojome.

Miaja apdovanotas

Ispanijos respublikos vyriausybė, už vyriausio kariuomenės vado gen. Miaja nuopelnus, apdovanojo jį aukščiausiu garbės ženklu. Gen. Miaja yra sutriuškinęs vokiečių ir italų kariuomenes ties Madridu.

Sugrįžo rusų ekspedicija iš šiaurės

Šiomis dienomis sugrįžo rusų mokslinė ekspedicija iš šiaurės ašigalio, kuri buvo lėktuvais perskridusi šiaurės ašigalį.

Komunistai Italijoj

Amerikos spauda rašo, kad Milane, Guenujoj ir kituose Italijos miestuose rasta išlipyti ant namų sienų komunistų atsišaukimai — manifestas. Vadinasi ir ten yra komunistų.

— Svobodny mieste tapo sušaudyti 28 trockistai. Apie tai raso sovietų spauda.

SKUBIAI

Reikalingi prié zagatovgų šiuvimo dirbtuvėn 2 darbininkai su praktika ir 2 mokiniai. Atlyginimas labai geras. Kreiptis skubiai: Rua Newton Prado 223 casa 2 (Bom Retiro)

LAIŠKAI REDAKCIJOJ

Atsiimkite laiškus

Jn. Urbonas, O. Vasiliauskienė, J. Ramon, Alb. Briedis, Jz. Vaičiūnas, A. Baltušis, K. Sokolovski, M. Milkevičius, Jz. Stabingis, Jn. Gaupšas, J. Vigelis, Jn. Satkūnas, K. Lukšaitis, O. Povilonis, V. Rutkauskas, Jz. Norkus, M. Andriulevičiuté, K. Gudelevičius, P. Lazdėnas, Jn. Gudelevičius, Ig. Žibolis, K. Tijūnėlis, Vl. Gedraitis, A. Jurkša, Jn. Matulevičius, G. Martusevičius, M. Tauras, F. Lesčinskas, Pr. Grigaravičius, V. Danilevičius.

J. Dulskiui atėjęs yra apdraustas laiškas oro paštu dėžutės N°. 3074. Dėl išgavimo laiško kreiptis pas mok. Nalivaikienę Av. Zelina, 87. Villa Zelina.

Apžvalga

TYCIOJASI IŠ AMATININKŲ

"Lietuviškų namų" ponaičiai mjsdami Lietuvos litais, per Kauno kaikuriuos laikraščius (Bakšys per "Liet. Žinias," o Vancevičius per "Liet. Aidą"), dažnai pasityčioja iš Brazilijos lietuvių amatininkų. Ypatingai jie šaiposi ir su panieka atsiliepia apie batsiúvio amatą.

Dėl tokio savo kvailo elgesio, tuodu žmogeliai verti labai didelio pasigailėjimo. Batsiûvystę jie laiko žemiausią ir ne garbingiausią amatą, dėl to, prie kiekvienos progos, jie linksniuoja batsiúvystę, manydami tuo paženinti kitus, bet nejaučia, kaip tokiu savo "mandrumu" pastato save į didžiausių neišmanėlių eiles.

Čia Brazilijoj, kaip Rio ir São Paulo miestuose, batsiúviai, vidutinškai dirbdami, per dieną uždirba virš 30$. O paprastas darbininkas, kuris nemoka jokio amato, kuris per dieną rûksta fabrike, teuždirba vidutiniškai tik 8$ per dieną. Vadinasi, amatininkai uždirba apie 4 sykius daugiau už neamatininką. Bet kadangi lietuvių amatininkų yra labai mažas nuošimtis, tai ir lietuvių kolonija ekonominiai ir kultûriniai stovi labai žemai. Jeigu mûsų tarpe būtų daugiau amatininkų, visi daugiau uždirbtume, tai ir kultûrinės gerybės mums būtų prieinamesnės ir lietuvių kolonija būtų kitokia. O šiandian lietuvių kolonija pelyja sklepuose skandindam a savo liûdną dalią pingos literyje. Nes pagal jo uždarbį, prieinamas jam tik tas "džiaugsmas".

Tai liûdna, kad mes daugumoj esame prasti juodadarbiai, kad nemokame amatų. Amatą ir amatininkus turėtume gerbti. Tačiau du mandrapypkiai — Bakšys su Vancevičiu — laiko ne garbingą batsiuvio amatą ir iš batsiûvių tyčiojasi.

Esame tikri, kad Bakšys su Vancevičium jei būtų išmokę batus siûti, tai šiandien jiemdviem nereikėtų užsiimti savo "ûsios perceliacija" ir tykoti iš Lietuvos centro. Tada jie būtų garbingai sau duoną pelnyjęsi. O šiandien jie yra priversti kokšauti savo įsitikinimais ir, kaip pats Bakšys kadaise yra rašęs, dėl lito "laižyt rankas".

Kokie vargšai. Kokia tų žmonių dvasios ûbagystė!

"KETURIŲ VĖJŲ SINDIKATAS"

Šitokia antraštė Lietuvių Katalikų B-nės organaų "Šviesa" 24 nr. paskelbė straipsnį. "Keturių vėjų sindikatu" "Šviesa" vadina bandeirantininkus, kur subėgę yra, tykodami litų, iš visų keturių vėjų tipeliai su marginiausiomis ûpraeitimis. Tas "keturių vėjų sindikatas" doroja Lietuvos litus ir terorizuoja visą koloniją. Kiekvienas naudingas darbas yra jų griaunamas, kiekvienas kolonijos darbininkas purvais drabstomas, šmeižiamas, per spaudą, tiek čia, tiek Lietuvoj, koneveikiamas. O kurio tas "sindikatas" negali įveikti savo leidžiama demagogija, tą denuncijuoja atatinkamoms vietos įstaigoms. Ypatingai bandeirantininkams baisu pasidaré, kad pradėtas organizuoti Centras, dėl to "Šviesa" ir sako:

"Jis prieš bekylančią naujam gyvenimui koloniją prisiekė kovoti iki apjakimo. Bandeirantė prieš visą lietuvišką visuomenę išneše purviną savo sindikato bandeirą ir šauké, kad tik po šituo ženklu kovojant bus apgintos jų kišenių nepriklausomybės.. Kiekviena smulkmena iš besikûriančio Centro buvo gaudoma prasižiojus iki ausų."

Taip yra baisus bandeirantininkams besikûriantis Centras. O kad jį sugriauti, tai jų "...šlykštusis voras, ištiesęs savo tinklą nuo Konsulato iki toliausių priemiesčių" ir gaudé sau aukas. O tiems, kurie į voro tinklą nenori patekti, "yra policija, yra inspektoriai, yra šimtai kitų teroro priemonių."

O kad pridengti savo šlykščius darbus, jie šaukia:

"Žiûrėkite, kokių didžių darbų lietuvybei mes padarėm! Mes valstybės lėšomis pasamdėm mokykloms sargus, mes už DULRo pinigus išleidžiam Kaunuí gazietą (nes čia vistiek niekas jos neskaito!), mes spiaujame į bet kokią nuovoką, ir susivaidiję su tarnaitėm, kviečiamės svetimą policiją, kad ji sulaužytų Konsulato eksteritoritorialumą ir vėliau pati juoktųsi iš lietuviškų donkichotų, kai tuo tarpu dėl to kruvinai raudonuoja iš gėdos kiekvieno lietuvio veidai..."

Taip, raudonuoja lietuviams veidai, jie gero vardo neturi, jie pirštais badomi. Ir vis tai dėl bandeirantininkų "darbuotės". Labai teisingai "Šviesa" pastebi, kad šitokia atmosfera ilgiau tęstis negali. Negana to, kad bandeirantė kala prie gėdos koloniją, bet ir įvykis Konsulate, kur policija turėjo daryti tvarką, dar labiau lietuvių vardą nužemino.

Padėtis reikia taisyti. Centras turi būti kuogreičiausia legalizuotas, nežiûrint kokių priemonių griebsis bandeirantininkai tą darbą sutrukdyti. Gana jau dusti "keturių vėjų sindikato" užterštoj atmosferoj.

Ispanijos karas

DIDELI MUŠIAI UŽ BILBAU. — BASKIJOS PREZIDENTO ATSIŠAUKIMAS Į PASAULĮ. — KARAS DAR UŽSITĘS METUS LAIKO.

Katalikiškiausioj Ispanijos daly, Baskijoj vyksta žiauriausias karas, kokis tik Ispanijoj buvo per visą karo laiką. Generolas Franko, padedamas vokiečių ir italų, sutraukė didžiausias karo jėgas kad paimti baskų sostinę Bilbau. Už Bilbau miestą vyksta pragariško baisumo mûšiai, nacionalistai pasiryžo, žût—bût, tą miestą paimti. Moderniškiausi sukilėlių ginklai, karo aviacija jau kelinta diena kaip sėja ugnį ir mirtį ant Bilbau miesto. Šimtai ir tûkstančiai žûna žmonių, iš namų tik vieni griûvėsiai belieka. Kiekvieną dieną Bilbau miestą ir jo apylinkes bombarduoja italų ir vokiečių lėktuvai. Negalima ir įsivaizduoti, koks ten pragariškas vaizdas.

Akyvaizdoje šio baisaus reginio, Baskijos prezidentas Aguirre paskelbė šiomis dienomis atsišaukimą į pasaulį, kuriame šaukiasi katalikų krašto prezidentas žmoniškumo. Jis sako:

"Jau 75 dionos, kaip vokiečių ir italų lėktuvai naikina mûsų kraštą, griauna miestus, kultûros centrus, žudo nekaltas motinas, kûdikius ir paliegusius senius. Tikėjom, kad po sugriovimo Durango ir Guernica miestų kad akyvaizdoj didžiausių barbariškumų, atkreips dėmesį pasaulis, ypač tie, kurie sakosi dirbą už pasaulio taiką, kurie saugoja taikos idėją. Bet, nežiûrint to, nauji ginklai, nauji žmonės vėl siunčiami Baskijon, kad sunaikinti Baskų kraštą. Užpuolikai kas dieną darosi žiauresni, jie pasiryžę sunaikinti mûsų miestus ir kaimus iššaudyti musų moterìs, kûdikius ir prelatus, išniekinti moteris. Tad prašau, su didele širdgėla ir pasigailėjimu, civilizuoto pasaulio, kur dar randasi šiok tiek žmoniškumo ir sąžinės, tarti savo balsą begėdiškiausiai istorìjoj neteisybei."

Kuomet Baskų katalikiška tauta šaukiasi į visą pasaulį užtarimo, tai gen. Franco kariuomenė po kiekvieno užpuolimo ir bombardavimo, meldžiasi ir karo fronte klausosi mišių kad jiems sekasi baskus žudyti. Koista, bet jau tokia šių dienų yra moralė.

Reikia manyti, kad Franco Bilbau paims, nes tai rodo visi pranešimai. Bet su Bilbau paėmimu karas dar nesibaigs. Garsus Amerikos rašytojas ir karo korespondentas, Ernest Hemingway, sako, kad jei sukilėliai Bilbau paims, tai karas dar užsitęs apie metus leiko. Bet karą, esą, vistiek turi laimėti vyriausybininkai. Nes "pagrindinė Ispanijos valdžios jėga yra ta, kad jai simpatizuoja Ispanijos žmonių masės."

Na, bet kaip tikrumoje bus, tvirtinti dar niekas negali.

Iš medžio maistas ir rûbai

Vokietijai neužtenka savo maisto, bet ji neturi pinigų tam maistui užsieniuose pirkti. Delei to vokiečių mokslininkam įsakyta ieškot substitutų —pavaduotojų, dirbtinų maisto reikmenų.

Reikia sakyti, kad ta kryptimi gana toli nueita. Pagelba chemikalų vokiečiai jau gaminasi dirbtinas vilnas, šilką ir cukrų. Tuos dalykus jie gauna iš medžio. Iš anglies gaminama gazolinas, taip pat iš anglios ir akmens gaminama dirbtinis gumas. Vokiečiai ypač didelio pasisekimo turį su dirbtiniu gumu. Pasirodė, kad jisai yra patvaresnis už "naturalį gumą". Visa jiem bėda yra ta, kad nėra pinigų įrengimui atatinkamų fabrikų—mašinų. Bet ir čia gudrus vokiečiai radę išeitį. New Yorko "Times" pranešimu, Hitlerio valdžia antdėjus muitus iš užsienių gabenamam gumui. Imama visas šimtas nuošimčių už importuojamą gumą. Naturalu, ir kainos pašoko visu šimtu nuošimčių. Gauti iš tų muitų pinigai būsią sunaudoti pletimui "dirbtino gumo" industrijos.

Tie "pavaduotojai" vokiečiam reikalingi visų pirma dėl to, kad Hitlerio valdžia visais garais ruošiasi karui. O jam kilus, suprantama, bus sunku gaut ir maisto ir kitų reikmenų.

Akmenų Vokietijai, tur būt, netrûksta, bet su miškais ji turės bėdos, nes jų nedaug turima. Jau dabar Hitlerio valdžia yra davus įsakymą savom spaustuvėm, kad jos taupytų popierą, nes perdaug miško išeikvojama. Na, o kada iš to miško vokietis turės gauti ne tik vilną, bet ir cukrų — ar jo tada užteks?

Lietuvos auksas.

Pagal inžinierio Vidmanto, pareiskimą spaudai, Lietuvoje yra 2 milijardai kubinių metrų žalios durpių masės ištekliaus. Apskaičiuota yra, kad Lietuvai durpių gali užtekti keliems šimtams metų. Lietuvos durpės yra tikras jos auksas. Durpės vartojamos kûrui.

Lenkai atleido lietuvį mokytoją.

Vilniaus krašte ilgus metus dirbo lenkų valstybinėj mokykloj lietuvis mokytojas J. Mudėnas. Lenkai jam sudarė bylą, kuria sprendė Varšuvos ministerijos teismas ir mokytojas tapo atleistas visai be pensijos.

Nenorėjo kalbėtis su lietuvių delegatais.

Lenkų vyriausybė uždarė lietuvių Švenčionių gimnazija. Švenčionių gimnazijos mokiniai išrinko savo delegaciją ir nuvyko Varšuvon prašyti vyriausybės, ministerijos, kad gimnazijai būtų leista veikti. Tačiau ministeris delegatų nepriėmė.

Žinios iš Lietuvos

Kaune žmonės žudosi ir kitų būna žudomi

"Lietuvos Zinios" paduoda iš šventojo Kauno paduoda šitokių įvykių:

Nemuno gatvėje Ona Dinigavičiutė, 18 metų amžiaus, išgėrė muilo akmenėlio ir nuvežta miesto ligoninėn mirė.

A. Sančiuose, Napoleono gatvėj, Stasys Jacevičius mėgino pasikarti, bet kaimynai pamaté kariantìs ir nupiové virvę.

Balandžio 23 d. prie "Maisto" fabriko iš keršto smarkiai sumuštas ir sužeistas viennas vaikinas, kuris nugabentas miesto ligoninėn.

Šančiuose viena mergaitė pakėlė didelį triukšmą, kad ją kažkas kėsinęsis nušauti ir šaudamas pataikė į galvą. Sužeista mergaitė bėgiojo šaukdama po kiemus, prašė pagalbos. Buvo išsaukta greitoji pagalba, kuri nugabenta miesto ligoninėn. Ten paaiškejo, kad mergaitei galva buvo pramušta akmeniu.

Tai tik vienos dienos įvykiai.

Už lapelius 15 metu katorgos

Šiomis dienomis karíuomenės teismas sprendė vietos kelių jaunuolių bylą, kaltinamų pernai birželio mėnesy platinus atsišaukimus, kurių turinys nukreiptas prieš valdžią.

Kariuomenės teismas pripažino kaltais ir nubaudė: N. Špajytę 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, N. Dučanskį, Ruviną Gordoną, Ch. Grodzianskį ir D. Leviną po 4 metus sunkiųjų darbų kalėjimo. G. Kamerytę 1 met. kalėjimo.

1,000 litų už žmogžudžio nurodymą

Policija paskyré 1,000 litų dovanų tam, kas nurodys Šlavikuose išžudytos šeimos žmogžudžius.

Telšių apskrity pasodins 150,000 medelių

Telšių apskrity nutarta šį pavasarį pasodinti 150,000 medelių. Tam tikslui yra paskirtas komitetas.

Sunki Marijampolės amatininkų būklė

Šiandien Marijampolėj visiškai nepelninga verstis bet kokiu amatu, ir amatininko uždarbis labai mažai kuo skiriasi, o kartais ir visai nesiskiria nuo darbininko uždarbio. Pav., kirpėjas—darbininkas per ménesį uždirba, dirbdamas po 12—14 valandų kasdien, 40—70 litų, stalius 80—100 litų, batsiûvis — 80—100 litų, siûvėjas — 40—120 litų ir t.t. Kiek geriau gyvena dirbtuvių savininkai, kurie uždirba tarp 80—250 litų kas ménuo. Amatininkų būklė kasdien sunkėja, nes kiekviena dirbtuvė paruošia kasmet dešimtis naujų amatininkų, kurie varo rimtą konkurenciją ne tik amatininkams —darbininkams, bet ir dirbtuvių savininkams.

Vienuoliai atsisako mokėt mokesčius

Mokesčių inspektorius apdėjo pajamų mokesčiu Kretingos pranciškonų vienuolyno viršininką, kaip ir kiekvieną biznierį. Bet popiežiaus agentas nenorí mokesčių mokėti ir kreipėsi į mokesčių komisiją su reikalavimu, kad inspektoriaus nutarimą panaikintų. Komisija jo reikalavimą atmetė, tai jis padavé skundą net į Vyriausį Tribunolą.

Jėzuitai už dyką Lietuvos duoną éda, renka pinigus ir da neneri užsimokėti mokesčių, kuriuos moka kiekvienas gyventojas. Privilėgijų šitie dykaduoniai nori visokių, o pareigų neprisiima jokių.

KAIP KUN. JANILIONIS APGAVO ARGENTINOS VISUOMENĘ

Visi Argentinos lietuvių laikraščiai, kaip "Argentinos Lietuvių Balsas", "Išvien" ir k. plačiai rašo apie didelę kun. Janilionio padarytą apgavystę, kurią galima pavadinti tarptautinio mąsto afera. Kaip teko sužinoti iš Brazilijos lietuvių spaudos, kad kun. Janilionis žada vykti Brazilijon, tai pasistengsiu supažindinti Brazilijos lietuvius, pasiremdamas Lietuvos valdžios leidžiamo laikraščio "Išvien" daviniais, su minėta kun. Janilionio padaryta afera, kad Brazilijos lietuviai žinotų, koks "paukštis" žada pas juos atlėkti.

Suvirš, kaip prieš metus laiko, Argentinos lietuvių "dvasios vadas" kun. Janilionis sumanė gerą bizni — pravesti didelę loteriją Argentinos Katalikų Federacijos vardu, kuriai išgavo leidimą iš vidaus reik. ministerijos. Oficialiai buvo numatyta tos loterijos bilietų išparduoti už 400.000 pezų. Kun. Janilionis, imdamas leidimą tai loterijai, už tuos pinigus pažadėjo pastatyti bažnyčią, mokyklą, bendrabutį ir ligoninę. Tiek tai milžiniška pinigų suma. Argentinos vyriausybė dėl tokio darbo sutiko duoti ir davė. Loterija turėjo įvykti 1936 m. lapkričio mėn. 3 d. Toji loterija, tai tam tikrų fantų "rifas". Reiškia, bilieto pirkėjas turėjo galimybės išlošti už pezą tam tikrą fantą.

Gavęs tam leidimą iš valdžios, kun. Janilionis pradėjo darbuotis su bilietais, juos pardavinėti. Bilietų platinimas ėjo sekmingai, ypatingai daug bilietų pirko Argentinos visuomenė: dvasininkai, valdininkai ir net svetimtaučiai. Lietuviai taip pat daug tų rifų išpirko. Pezai kun. Janilionio kišenėn plaukė kaip vanduo. Artėjo lošimo diena. Kun. Janilionio kišenėj jau buvo suplaukę 50.000 pezų. Pamatė, kad dar tiek pinigų jam mažoka, tada jis kreipėsi į vidaus reikalų ministeriją, kad leidimą dar pratęstų. Leidimas tapo pratęstas ir lošimas atidėtas 1937 m. gegužės mėn. 3 d. Kun. Janilionis darbavosi toliau "bažnyčios naudai"; pardavinėjo toliau bitus, pėzus krovė savo kišenėn. Baigėsi pratęstas terminas, visi manė, kad lošimas ivyks. Bet kas tau! Kun. Janilionis prisikrovęs pėzų kišenius, pradėjo dairytis, kur sprukti iš Argentinos. Praėjo ir gegužės 3 d., lošimas neįvyko. Vadinasi, apgaulingu būdu kun. Janilionis išvyliojo iš žmonių daug pinigų. Ne gana to, kad Argentinos lietuviai tapo skaudžiai kunigo apgauti, bet ir argentiniečiai tapo mūsų kunigo, specialiai iš Lietuvos prisiųsto, apgauti.

Žodžiu, lietuviai visur pasižymi juodžiausiomis dėmėmis. Ir tos dėmės trikšta iš tų žmonių, kurie čia prisiųsti su stambiomis iš Lietuvos algomis.

Kas gali gerai atsiliepti apie lietuvius, kas galį jiems pasitikėti, juos gerbti, jei lietuvių kolonijos "vadai", Lietuvos vyriausybės proteguojami, tokiais žemais darbais užsiima?! Tai skandalas, kuris turėtų atkreipti Kauno akį. O tie visi skandalai skaudžiai ir labai skaudžiai plaka mūs, ateivius.

BAIRIETIS.

Auksuoti rùmai ir kiauri stogai

"Lietuvos Žinios" šių metų 91 numery praneša apie naujus Lietuvos karininkų rūmus, kuriuos pastatyti Kaune kainavo 1,270,000 litų. Sako:

"Didingieji naujieji Ramovės rūmai iškilmingai atidaryti. Aukštalubė, marmuro kolonomis ir paauksuotais langų rėmais papuošta erdvi salė buvo pilna iškilmių dalyvių — karininkų ir kviestų svečių. Prieš atidarant buvo progos apžiūrėti kitas patalpas, kurių tarpe mažoji salė su 6 kunigaikščių dideliais P. Kalpoko paveikslais, gotiškame stiliuje įrengta Vytauto Didžiojo seklyčia, P. Prezidento svetainė, viename salionely V. Didžioko piešti Lietuvos provincijos vaizdų paveikslai (R. Prezidento dovana) ir k. moderniškai ir dailai įrengtos patalpos."

"Keleivis" priduria:

"Aukštalubė salė, marmuro kolonos, auksuoti langų rėmai, gotika ir modernizmas!

Ir kam?

Ogi vien tam, kad karininkai turėtų gražią vietą išsigerti ir kortomis palošti. Ir tam tikslui išleista 1,270,000 litų!

O Lietuvos ūkininkai, iš kurių tie 1,260,000 litų buvo paimti, neturi šiaudų savo kiauriems stogams užlopyt. Štai ką reiškia tautininkų viešpatavimas!"

VALO RAUDONAJA ARMIJA

Visoj Sovietų Sąjungoj prasidėjo nauji "valymai". Dabar "valoma" jau ne sovietinė komunistų partija, bet raudonoji armija ir profesinės sąjungos—unijos.

Sovietinės raudonosios armijos "valymas" buvo pradėtas su degradavimu (pažeminimu) sovietinio maršalo Tukučevskio. Dabar jisai vedamas plačia skale. Stalinas ir jo artimiausieji draugai nusigandę "trockistų", kurių labai daug atsiradę ir raudonojoj armijoj. Kitos žinios dar sako, kad Sovietų Sąjungoj tų "trockistų" esą daugiau, nei "stalincų" ir pastaruoju laiku sunku juos pagauti — išmokę slapstys. "Trockistai" suvaldomi tik ačiū tam, kad "stalincų" rankose valstybinis aparatas.

Kas daroma raudonojoj armijoj, daroma ir profesinėse sąjungose—unijose. Stalinui reikalaujant profesinių sąjungų centras išsiųsė visą savo sekretoriatą. Keturi sekretoriato nariai jau pasodinti į kalėjimą ir laukia bylos — kaip pasileidėliai, eikvotojai, sabotažninkai ir trockistai.

Tęsiama areštai, eina bylos bet apie jas nerašoma, bent jau Maskvos spaudoje. Jei kas pranešama, tai provincijos laikraštėliuose, kuriuos maskviečiai nemato, išskiriant valdžios įstaigas, kontroliuojančias sovietinę spaudą.

Kam klausti

Kur siūdintis rūbus, kad jie būtų dailūs ir puoštų žmogų?
Tas visiem žinoma, kad tik

Galecko Siuvykloje

siūvami pagal naujausias madas rūbai iš įvairiausios medžiagos — vietinės ir užsieninės. Darbas pagal savo kokybę yra pigus, atitekamas sąžiningai, diplomuoto siūvėjo Galecko prižiūrimas.

Tad visi ir siūvasi rūbus Galecko siūvykloje.

Duque de Caxias, 257 Telephone 4-1457

TROGLODITAI ARGENTINOS KORDILJIERUOSE

Trogloditais senovėje vadino žmones, gyvenančius urvuose. Niekas netikėtų, kad ir dabar, kultūros ir pažangos amžiuje, dar būtų trogloditų; bet pasirodo, kad jų esama. Štai, Argentinos laikraštis "Caras y Caretas" neseniai tilpo José Bardagi straipsnis, kuriame aprašomi trogloditai ir jų gyvenimo tragedija. Argentinos vakarų Kordiljieruose, netoli nuo pačios kalnų viršūnės, yra kokių penkių mylių ilgio tarpukalnis, kurio akmenuotų dugnu teka Las Minas upelis. Upelis prasideda aukštose sniegiuotų kalnų viršūnėse, didėja ir galop įteka į Čubuto upę. Upelio krantai moloti, niurūs, kaip ir pati gamta. Kalnuotuose upelio krantuose yra daugybė urvų, kuriuose gyvena ne vien pavieni žmonės, bet ištisos šeimos. Dauguma urvų drėgni, per juos vanduo bėga ne tik iš apačios, bet ir iš viršaus. Žiemą šaltis siekia per 20 laipsnių; urvų gyventojai nuo šalčio dreba, kalena dantimis ir stengiasi apdengti savo sustyrusį kūną padėvėta pataline ir suplyšusiais rūbais, bet veltui: šaltis skverbiasi visur!... Varvantis nuo urvų vanduo užšala įvairiausių braižinių ir pavaikslų formose: žiurint iš tolo atrodo, kad priešais stukso ne urvai, o koki tai gražūs fantastiški, kryštoliniai rūmai, ypač ménesienoj! Taip, tai tik iš viršaus... o vidury?

Kas per žmonės gyvena tuose paslaptinguose pastatuose? Kokie vargai ar bėdos juos čia atvijo? Ką jie veikia šituose akmens ir sniego tyruose?... Juos visus čionai sutrauke tik vienas magiškas žodis "auksas". Visi tie žmonės, gyvenantieji užšalusiuose urvuose su savo žmonomis ir vaikais, ar pavieniui, tai aukso jieškotojai. Dumbluotame upelio dugne jie gaudo auksą. Daug triuso ir vargo padeda kol sugauna ir išplauna kokį gramą aukso... Kokios tautybės ir iš kur šie aukso jieškotojai? Vargu bent kas atsakytų į šį klausimą, nes čia niekas tuo nesijdomauja: jiems visiems rūpi vien tik "auksas ir auksas". Kad tik to "aukso" daugiau suradus ir už jį galėtų prisipirkti daugiau degtinės, kad joje paskandintų savo vargus ir skurdų gyvenimą šiuose sniego ir akmens tyruose...

Pagyvenęs metus Kordiljieruose, dažnai užmiršta savo tikslą, dėl kurio atvyko į šias niurias vietas ir išleidžia degtinei surastą su tokiu vargu lobį... Pasitaiko, bet labai retai, kad aukso jieškotojas, paskurdęs metus—kitus, surenka didoką maišelį aukso ir grįžta savo tėvynėn, kur jaukiai isitaiso, pradėdamas naują, laimingesni gyvenimą. Dauguma gi amžinai lieka gyventi trogloditais, pragerdami visą savo randamą auksą, arba pralošdami jį lošimo namoly, kurie netoliese nuo jų gyvenamos vietos laiko koks tai turkas.

Po didesnio kiekio surasto aukso, iš trogloditų miesto, girdėti įvairiausiomis kalbomis girtos dainos, šūkavimai ir juokai... O galėtų juk geriau susitvarkyti ir pagerinti savo gyvenimo sąlygas, nes artimiausias miestelis Bolton, yra už 10 mylių, o Bariloče už 14 mylių. Bet kur tau. Degtinės pardavėjai gyvena arčiau ir nujausdami, kad iš nagų gali pasprukti laimikis, patys atsilanko pas trogloditus su degtine ir kitais masinančiais pasiūlymais, išviliodami iš jų auksą. Ir tempia vargšai trogloditai ir toliau savo skurdų ir varginga gyvenimą, be giedresnės ateities... Daugumai iš jų miestas ar kokie nors paprasčiausi patogumai — amžinai lieka vien viliojančia svajone...

"L. Ž."

Kaip vokiečiai isivaizduoja kara

Vienas įtakingas vokiečių žurnalas ryšium su Gernikos bombardavimu paskelbė straipsnį, kuriame, tarp kitko, rašoma:

"Šiandien jokia valstybė negali atsisakyti nuo atvirų miesto bombardavimų, kas iki šiolei buvo priešinga žmonių teisei. Jeigu ji atsisakytų, tai jau sukompromituotų patį karo tikslą. Iki šiolei ta priešo teritorija, kuri buvo už fronto, buvo neliečiama. Tai buvo galima padarytí be jokių nepatogumų, nes tą teritoriją praktiškai buvo negalima pulti. Tačiau modernine technika suteikė aviacijos ginklą, kuriuo per karą užfrontėje gálima pulti priešo ūkį."

Toliau tas laikraštis mėgina visiškai pateisinti atvirų miestų puolimą kaip tik totalinio (tautos prieš tautą) karo pobūdžiu: "Totalinis karas jau nėra tarp kariuomenių. Tai karas, kuris vedamas tarp tautų, ir jis apima ne tik karines pajėgas, bet ir ūkį ir civilius. Karas tautos prieš tautą įgyja ekonominio karo formą. Tas karas nepasitenkina atimdamas iš priešo kariuomenės ginklus, tačiau taip pat grasina badu ir negerovėmis priešo civiliams, neatsižvelgdamas į amžių ir lytį. To karo pagrindas yra aukštas mūsų civilizacijos laipsnis."

Popiežius už demokratiją

Anglų spauda rašo, kad popiežius netrukus išleisiąs naują enciklika, adresuotą visiems dvasininkams visame pasauly. Šioj enciklikoj būsią svarstoma katalikų būklė įvairiuose kraštuose. Manoma kad šioje inciklikoje popiežius išgirsiąs demokratinį valdymosi būdą.

PASKUTINIS RUSIJOS CARAS

(Tęsinys)

Revoliucija

O revoliucija artinosi neišvengiamai. Vis dažniau pasitaikydavo nepaklusnumo reiškinių karfuomenėj ir laivyne. Augo nerimas rusų tautoj dėl skaudžių pralaimėjimų, milžiniškų aukų ir prasidedančios maisto stokos. Miestuose buvo įvestos maisto kortelės, ir žmonėms teko ilgai eilėse stovėti belaukiant duonos, mėsos ir kruopų. Ypatingai sunku buvo dideliuose miestuose, tuo labiau Petrapily, kur be nuolatinių gyventojų buvo suplaukę daug tremtinių.

Ir štai vieną kovo dieną 1917 m. tokioj maisto eilėj įstovėjusių moterų tarpe kilo nerimas, kad tenka taip ilgai laukti duonos kilogramo. Viena išsikarščiavusi moteris meté akmenį į kepyklos langą, o netrukus buvo išdaužyta ir visa kepykla. Tai buvo pirmasis maišto žingsnis, kurs įvairiose vietose ir įvairiomis priežastimis pasikartojo. Prasidėjo susirėmimai su policija, į gatvę išėjo jau ne vien moterų, bet ir darbininkų minios, kurios pradėjo métyti į policiją akmenis, o kaikur ir šaudyti. Policijos būriai ir raitininkai jau nebegalėjo nieko miniai padaryti. Teko išsaukti kariuomenę. Ir čia buvo lemiamas momentas.

Maištas išvirto revoliucija, o persilaužimo momentas buvo, kai vienas nuo arklio nutrauktas kazokas perėjo į maištininkų pusę. Greit ir daugiau kareiviškai apsirengusių vyrų įsimaišė į sukilėlių eiles. Tai paveiké išsiųstuosius prieš juos kareivių pulkus. Caro sostas susvyravo, kai į revoliucionierių pusę perėjo pirmas Volynės pulkas, paskui gvardijos Lietuvių pulkas ir eilė kitų.

Pavėluota caro "malonė"

Tuo tarpu caras Nikalojus II buvo vyriausiojo vado būstinėj Movilove. Gavęs žinias apie riaušes Petrapily, jis paprastu ramumu telegrafavo Petrapilio karo apygardos viršininkui gen. Chabalovui, kad jis greičiausiai atstatytų tvarką sostinėj. Ir Dūmos pirmininkas Rodzianka atsiuntė telegramą, kad būtis pavojinga, vyriausybė bejėgė, gatvėse eina šaudymai ir padėtį gali išgelbėti tiktai sudarymas visuomenės pasitikėjimą turinčios vyriausybės. Laičiau caras nieko neatsakė Rodziankai, manydamas, kad šis nori pasinaudoti riaušėmis ir išgauti iš caro nusileidimų. Kovo 12 d., kai jau buvo sukilę du pulkai, Rodzianka vėl pranešė carui, kad reikia skubių žygių valdžios pasitikėjimui sugrąžinti, nes ryt bus jau per vėlu ir monarchijai muša paskutinė valanda. Bet ir dabar caras liko ištikimas savo atkakliumui. Jis telegrafavo savo žmonai, kad jį galinti būti ramì, nes Petrapilin pasiųsta daug kariuomenės. Neužmiršo jis pridėti ir mėgiamą pastabą, kad oras esąs labai gražus.

O gen. Chabalovas Petrapily jau buvo bejėgis. Kai jis nutarė išlipdyti lapelius apie apgulos stovio įvedimą, jis jau nebegalėjo to padaryti, nes niekur nebegalėjo surasti nei klijaus, nei teptukų. Tad ar ne dėl klijaus stokos ir bus žlugęs Rusijos patvaldybės rūmas? — šaiposi satyrikai. Bet nei klijus nebegelbėjo, nei kulkos, kurias uoliai bėrė iš pastogėse paslėptų kulkosvaidžių policininkai. Kai gen. Chabalovas pranešė apie visiškai beviltę padėtį, kad jis belikęs tik su keleta carui ištikimų nedidelių dalių ir apsiginti nesą jokios vilties, caras telegrafavo Rodziankai, kad jis sutinkąs sudaryti vyriausybę iš Dūmos parinktų asmenų. Bet į tą pavėlavusį pasiūlymą Rodzianka begalėjo atsakyti: "Jau per vėlu. Dabar belieka tik pasitraukti nuo sosto."

(Bus daugiau)

MŪSŲ SVEIKATA

Vitamimai ir jų ypatybės

Vitaminų pavadinamas yra jau pažįstamas daugeliui žmonių. Niekas dar nėra davęs jiems aiškus aptarimo, kas jie yra tik žinoma, kad tai yra tam tikros medžiagos maisto dalykose, kurios labai teigiamai veikia žmogaus organizmą.

Ligi šol yra žinomi penki vitaminai, pavadinti abėcėlės tvarka A, B, C, D ir E.

Vitamino "A" yra daugiausia svieste, gyvulių taukose, kiaušinio trynyje, žuvies taukose ir dražovėse. Vitaminas "A" teigiamai veikia žmogaus ūgį. Jei to vitamino truksta vaikam maiste, tai jie sustoja augę. Nuo jų stokos eina akių silpnumas, vadinamas kartais "vištų žlibumu". Del to silpnumo žmonės nieko niemato prietemoi. Kartais nuo jų pasidaro dar ir "kseroftalmija" — akių obulių kiauto gedimas ir puliavimas. Tomis ligomis žmonės ypatingai serga pavasarį po ilgos žiemos, kai jie negauna šviežių daiktų.

Vitaminas "B" randamas gausingiausia grudų kgvaluose ir mielėse. Nuo šio vitamino trūkumo išsidirba vidurių silpnumas, kuris Tolimųjų Rytų šalyse virsta pavojinga "beri—beri" liga, nuo kurios sutrinkta medžiagų apykaita žmogaus kūne ir galūnių nervų atbukimas. "Beri—Beri" liga atsiranda nuo dažno "poliruoto" ryžių valgymo. Kitose pasaulio dalyse ta liga labai retai pasitaiko, bet ten dėl to dažnai pasitaiko "dideli organizmo susilpnėjimai" ir medžiagų apyskaitos sutrikimai dėl vitaminų "B" stokos. Kartais tokius nusilpnėjimus galima lengvai pagydyti, priimant kas rytas šviežių mielių, išmaišytų šiltame vandeny, šaukštuką, arba priiminėjant tam tikras mielių "pilules".

Vitaminas "C" randamas tik šviežiose daržovėse: morkose, bastučiuose, salotose, pamidoruose, apelsinuose, ropėse, ridikuose ir t. t. Tai labai opus ir netvermingas vitaminas. Jis išnyksta nuo paprasto daržovių suvytimo, džiovinimo, šutinimo, kepimo ir panašių kitokių maisto "apdirbimų". Nuo šito vitamino stokos žmonės apserga "škorbutu". Dantų smegenys suminkštėja, pūliuoja, patys dantys ima klibėti ir trupėti. "Škorbutu" seniau žmonės susirgdavo greitai, atlikdami ilgas kelionės būriniais laivais, kuriuose tekdavo maitintis senu maistu be šviežių daržovių, ir jūrininkai. Dabar ta liga tarp jurefvių beveik nežinoma. Pasitaiko, taičiau, daug žmonių nežymiai sergančių "škorbutu", arba "paslėptu škorbutu". Tokiems žmonėms nuolat kiūra dantys ir visi yra plombuoti. Jie gali lengvai išsigydyti šią lengvą škorbuto formą, valgydami daug žalių (jokiu būdu nevirtų ar keptų) daržovių. Nuo tokių daržovių pasitaiko ir sunkusai škorbutas.

Vitaminas "D". Šis vitaminas panašus į "A" vitaminą ir randamas tuose pačiuose daiktuose kaip ir "A" vitaminas. Yra nustatyta, kad vitaminas "D" gali susidaryti augaliniuose riebaluose, jei juos veikia ultravioletiniai spinduliai. Daug davinių yra, kad gali vitaminų "D" pasidaryti ir žmogaus organizme, jei jį veikia ultravioletiniai spinduliai. Nesant maiste vitaminų "D", žmonės, ypač vaikai, apserga "rachitu", arba "angliška liga". Ta liga seniau buvo gydoma žuvų taukais ir ilgiau laikytu saulėje pienu. Vėliau imta gydyti ultravioletiniais spinduliais ir augalinialais riebalais, kurie ilgai buvo tų spindulių veikiami.

Vitaminas "E" randamas tuose pat daiktuose kaip kiti vitaminai, bet ypatingai daug jų esama grūdų gemaluose, mėsoj ir t. t. Nuo šių vitaminų pareina žmonių veislingumas ir kūno tarpimas. Jų stoka žmogų padaro perdaug létu, lyg bekrauju, visuomet apsnudusiu. Tai turi būti gydoma žalių vaisių, daržovių ir panašių daiktų valgymu.

Apie vitaminus dabar jau yra susidaręs platus mokslas, kuris vis dar toliau plečiamas. Dabar vitaminai jau dalomi į dvi daleles rūšis — tikruosius vitaminus ir vitosterinus.

Tikrieji vitaminai turi savy gesuonies ir nekinta nuo šarminų daiktų. Šiai rūšiai priklauso vitaminai "B" ir "C". Vitosterinai gesonies (azoto) savyje neturi ir išnyksta nuo mažiausių šarminių medžiagų veikimo. Be to vitaminai ir vitosterinai nyksta nuo visų valgomų daiktų virimo, arba ilgesnio laikymo. Del to valgis iš šviežių ir žalių daiktų yra sveikesnis kaip kiti. Turime jau ir "koncentruotų vitaminų", ypatingai riebalų pavidale, kurie duodami kaip vaistai. Mokslas apie vitaminus gali atidengti dar daug naujų netikėtų dalykų.

"Išvien"

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir Kepenų specialisto

BE OPERACIJOS

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliai ir kitos ligos pagydoma *be operacijos*. Įvairios MOTERŲ LIGOS gydomos irgi be operacijos, tik su inžeksonais. Jei sergi, tai siandien pat kreipkis pas

Dr. Povilą -- Santa Casa Medico ir chirurga

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Rezidencia ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro). Tel.: 5-4175 — São Paulo.
PASTABA. Vyksta i namus bile valanda diena ir nakti.

Dr. H. Schechtmann

Santa Casa Gydytojas

Vidujinių Ligų specialistas

Bendra Klinika vaikams ir suaugusiems

Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 66 TEL. 5-1461 S. PAULO

SIUVYKLA ESTAN

Siūvykla Estan — tai vienintelė, kuri dirba už prieinamiausias kainas ir atsako už darbą. Ten pat randasi didelis patogumas tiems, kurie nenori laiko gaišti ir užsakymai galima pasirinkti iš padarytų kostiumų, nes siūvykloj Estan randasi didelis pasirinkimas puikausio išdirbinio ir moderniškiausių medžiagų gatavų kostiumų nuo 130$ iki 300$. Be to, yra specialus skyrius moteriškiems rubams ypač paltams ir kostiumams.

Rua da Conceição, 79-a (Prie pat Luz stoties)

Dantų gydytoja

Dr. B. Levin

Diplomuota Saratavo universiteto ir buv. prof. Tišinskago asistentė Lvove Gydo, traukia ir deda dantis. Kainos pigios. Ligonius priima kasdien nuo 9 iki 12 val. ir nuo 2 iki 10 val. vak.

Kalba: rusų, lenkų, vokiečių ir kt. kalbomis

ADRESAS Rua Jose Paulino, 109. Tel. — 56307

(virš lietuviškos vaistinės José Paulino).

Ar atlikai savo pareiga?

Ar jau uzsiprenumeravai laikrasti

"LIETUVIU AIDA BRAZ."?

Jei ne, tai nieko nelaukdamas, skubėk pasiusti pinigus 12$ ir Tamsta lankys "AIDAS" istisus metus

Aidas, Rua da Moóca 309. S. Paulo.

FOTOGRAFAS is KAUNO

GILUC

Žinomas savo meniško darbu daro moderniškas visokių rūšių fotografijas iš geriausios užsieninės medžiagos papiginta kaina.

Be to, europiečiams daroma nuolaida.

Adresas: RUA JOSÉ PAULINO, 118-a

Bom Retiro

Laivininkystės Bendrové

MUNDIAL

Praça Antonio Prado, 3 sobr. salė 2.

(Priešais City Bank)

Telefonas: 2-8929 S. Paulo

Laivakortės iš Europos ir kitų kraštų pigiausiom kainom.

KVIETIMAI — CARTAS DE CHAMADA

Paruošiame trumpiausiu laiku.

Depozito Cekiai

Pardavimai už pinigus ir ilgam išsimokėjimui.

KAINOS BE KONKURENCIJOS NIEKUR NESITARK, NEPASITEIRAVES PAS MUS.

LABOLOTORIJA

MEDICINIŠKAS IŠTYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapumo ir išmatų)

Tikras ir geras

Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9-11 ir nuo 3-6. Sekmadienį nuo 10-12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

DANTU GYDYTOJAS JOSÉ LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsižvelgdamas į sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5$000; plomba cidabro purceleno 8$000.

Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

Dr. Brisolla

ADVOKATAS

R. Boa Vista, 18, 2 aukštas, salė — 25. Telefonai: 2—6639 ir 5—2091

LIETUVIŲ VAISTINE

"José Paulino"

RUA JOSÉ PAULINO, 109 Teleph. 5-6307 (BOM RETIRO)

Visokių vaistų, perfumarijos daiktų, perrišimo medžiaga pigiausiomis kainomis.

Su pagarba Provizorius A. RUMMEL

Medicinos pagelba kasdien už dyka nuo 5 iki 9 v. v

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro, 32 sobreloja Tel. 2-6393

S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: chamadas, naturalizacijos, carteira de identidade ir kitus dokumentus.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

Kur tik būsi, neuzmirsk "Aido"

Jis parduodamas:

S. Paulo.

Stotyje «Luz», prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Largo da Sé prie laikrodžio ir Vila Prudente bondės sustojimo vietos; Bom Retire: Vaistinėj «José Paulino» — rua José Paulino 109, Baužio krautuvėje — rua Aymores ir kampas rua Carmo Cintra; Vila Anastazijoj Kirilausko krautuvėje; V. Zelina: J. Vigelio krautuvėj — rua 3 N.° 4; Sant'Anna: Menkaičio krautuvėj, — rua Voluntarios da Patria 59; Moóoje — kampas rua da Moóca ir av. Paes de Barros kioskoje, Visose miesto dalyse pas platintojus ir Aido redakcijoj.

Rio de Janeiro.

Prano Dutkaus restorane «Vilnius» — rua de Catumby, 4 «Vilnies» s-gos centre — Praça Tiradentes 64 ir Petro Jonušio dirbtuvėje — rua Bella, 106.

Santos.

S. P. R. Geležinkelio stoties kioskoje.

PASTABA: Jei kurioje nors S. Paulo miesto dalyje arba kuriam kitam nors mieste nėra įsteigtos Aido pardavimo stoties ir kur tik gyvena didesnis būrelis lietuvių, praneškite redakcijai, o redakcija tuo pasirūpins. Aidas turi būti visur pardavinėjamas, visur platinamas. Nė vieno kampelio tenelieka, kur nebūtų Aido.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto)

Su didele praktika Europoj ir Brazilijoj

Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų specialistas LABORATORIA: nugarkaulio smegenų šlapumo ir išmatų ištyrimas. Ligonius priima nuo 3 iki 9 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Konsultorija ir gyvenamoji vieta

Rua Ypiranga, 193 app. 4- Telef. 4-0316 - S. PAULO

Dr. ADOLPHO TAUBKIN

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo Fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai (įpotikos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t.t.), skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita, 2, 2-as aukštas

Telef. 2-1629

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 5 val vak

KALBA LIETUVIŠKAI

DAKTARAS

A. JAZARA SNEGE

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujiniu, veneriniu ir moteriškų ligų specialistas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak.

Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5,

(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)

Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniskas.) SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais nuo 10-12.

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukštas.

Tel. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai

Dr. S. Meitin

Diplomuotas Vokietijos, Rygos ir Rio de Janeiro universitetų

Vidujinių ir nervų, reumatizmo ir nuomaro ligų specialistas. Gonoreja — Sifilis.

Gydymas kalnų saule.

Ligonius priima kasdieną nuo 7 iki 9 val. vak.

Susikalbama lietuviškai.

Rua Barão de Itapetininga 37-A. 1-as aukštas.

Tel. 4-1705.

VAISTINE IR PERFUMARIJA **MUNICIPAL**

Farmaceutikas: A. Gorenstein

Cheminiai produktai, vaistai ir įvairūs medicininiši įrankiai. Kvepalai užsieniniai ir vietiniai ir įvairūs preparatai.

Rua Barão de Itapetininga, 192 Telefonas: 4-7757

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis LIONGINAS PAŽIKAS turi atidaręs dailės—paišybos studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretusir tt. ant drobės aliejiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai

Vokiečių fotografijų įstaiga

"BERNARDO"

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

Arthur Schmidt

Rua São Caetano, 111 (senas nr. 103) S. PAULO

Telephone 4-5576

VIETOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

Išeivių Dienos minėjimas

Bisželio 12 d. Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro Komisija turėjo posėdį apsvarstyti Išeivių Dienos minėjimą, kuri įvyksta liepos mėn. 17 d., ir nustatyti minėjimo programą. Komisija pakvietė posėdin taip pat atstovą iš Konstuato ir chorvedžius. Konsulato atstovas buvo St. Remenčius, o nuo chorvedžių muz. J. Stankūnas.

Išeivių Dienos programa nustatyta — muzika, prakalbos, dainos ir deklamacijos. Meniską dalį paruošti apsiėmė J. Stankūnas; prakalbos bus nuo Konsulato ir nuo organizacijų. Pačią programos tvarką nustatys Centro Komisija, kuri Išeivių Dienos rengimu rupinasi.

Kadangi yra nutarta Išeivių Dienos programą atspausti ant tam tikrų lapelių, pagal programos vykdymo tvarką, su pažymėjimais, kas dalyvaus programoc išpildyme, tai Komisija prašo, kad visos organizacijos, kurios dalyvaus programos išpildyme prakalbomis, pristatytų Komisijai savo kalbėtojų pavardes ir kalbos temą ne vėliau, kaip iki liepos 1 dienos. Meniškos dalies numeriai ir kas juos išpildys, irgi Komisijai turi būti patiekti.

Išeivių Dienas minėjimas ispuola šeštadienį (liepų 17 d.), bet Komisija nutarė minėti sekmadienį, liepos 18 d., apie 15 val.

Išeivių Dienos minėjimui ruoškimės iš anksto.

K-ja.

Mėgino pasipiauti

Birželio 14 d., savo bute, rua Javary, 66, skustuvu mėgino pasipiauti Jonas Kapkauskas, 52 metų amžiaus. Vieną sykį per kakią skustuvą, pradėjo šauktis pagelbos. Tapo nugabentas į Centralinę ir ten gydytojai suteikė pirmąją pagelbą. Gyvybei pavojaus nėra. Dėl kokios priežasties mūsų tautietis norėjo nusižudyti, nežinia.

Krsp.

Stankevičių sugrąžino į S. Paulo

Juozas Staukevičius, kuris pereitais metais buvo areštuotas ir neseniai buvo nuteistas ištremti iš Brazilijos, ir jau buvo išgabentas į Santos, šiomis dienomis jis vėl sugrąžintas! S. Paulo. Kodėl jo neišvežė, nežinia. Kiti, kurie su juo sykiu turėjo būt išgabenti, tapo išvežti.

Krsp.

Žada keršyti

Iš privatišku, bet gerai patikimų šaltinių sužinota, kad B. L. Aero Klubo du valdybos nariai, Eidrigevičius su Jurevičium kreipėsi pas vieną žinomą asmenį prašydami patarnavimo ir "pamačio", kaip galima butų įskųsti Aido redaktorius, kad jį išdeportuotų iš Brazilijos. Šioje srityje esą dirbama, kad Aido redaktoriui atkeršytų už tai, kam jis savo laikraštyje iškelia minėtų dviejų asmenų šunybes.

Tai, mat, tokiomis priemonėmis pas mus kovojama.

Girdėjęs.

Vieša padėka

Už suteiktą man sūnui, Algirdui Vinkauskui, stipendiją mokslą eiti, reiškia didelę padėką Lietuvos Respublikos Konsulatui São Paulo. Taip pat dėkoju savo tautai už pagelbą tautiečiams.

Lieku dėkingas, *Stasys Vinkauskas.*

Klaidos atitaisymas

"Lietuvių Aidas Brazilijoj" 24 nr, paskelbė korespondenciją apie susižaidymą Juozo Butausko, kurioje įsibrovė korektūros klaida. J. Butauskas paguldytas ne Santa Casa ligoninėn, kaip buvo rašyta, o Santa Catharina ligoninėn, av. Paulista, 200.

Butausko sveikata mažai iki šiol yra pageréjusi, jam dešinė koja lužus. Butausko draugai prašomi atlankyti ligonį. Lankymo valandos kiekvieną dieną nuo 10 iki 20 val.

Krsp.

"Aido" skaitytojai sulaukė dvynukų

Pereitos savaitės vidury garnys aplankė "Aido" skaitytojus Milkevičius ir paliko jiems du sveikus kūdikius. Naujagimiai ir motina sveiki.

Tėvas Juozas Milkevičius patenkintas, kad jo šeima vienu sykiu net dviem nariais padidėjo.

Linkime sveikiem augti naujiem lietuviam.

Korespondentas.

Girtas budamas susižaidė

Pereitą trečiadienį, Bom Retire, tūlas G-ta, gerokai įstraukęs "šventos Izabelės ašarų", gryžo namo, bet lipdamas per skadelius, paslydo ir griūdamas parsimušė smilkinį, taip kad reikėjo šaukti gydytojo pagelbos.

Bom Retiretis.

Mokytojų paskaitos

Lietuvių mokyklų lietuviai mokytojai, kiekvieno mėnesio pradžioje, Konsulato, daro savo konferencijas, kuriose aptaria mokyklos svarbius reikalus.

Paskutinėje konferencijoje susirinkę nutaré ateityje per tokias konferencijas skaityti paskaitas.

Bet kokia gi bus nauda iš tų paskaitų, jei susirinkę 8 mokytojai skaitys prelekcijas? Jokia. Mokytojai susirinkę tegul taria tik mokyklos reikalus, kaip pašalinti mokoklose trūkumas ir k., o skaityti paskaitas susirinkus eštuoniems mokytojams visai neapsimokėtų. Geriau būtų, kad mokytojai kas savaitę ruoštų savo mokyklom paskaitas didesniam skaičiui lietuvių, kurių galėtų klausytis ne vieni mokytojai, bet ir kiti.

Vis dirbama ne iš to galo.

Lietuvis.

Lenkas apgavo lietuvį

Jau antra savaitė, kaip brazilų spauda daug rašo, apie tūlą lenką, pasivadinusį "kunigaikščiu Dadiani", kuris per trumpą savo gyvenimą Brazilijoj pridirbo daug visokių žulikysčių. Prieš kurį laiką Dadiani su vienu brazilų skautu išvyko Europon gauti labai didelį palikimą, nes esą Varšuvoj mirusi labai turtinga jo giminaitė, kuri buvusi Jogailų giminės palikuonė. Dadiani sau už draugą pasiėmė ir vieną brazilą skautą. Bet važiuojant laivu, škautas paslaptingai dingo. Prasidėjo ieškojimai ir Dadiani, šiomis dienomis, Francijoj tapo areštuotas.

Pasirodo, kad lenkiškas "kunigaikštis" pereitais metais gyveno S. Pauly ir vieną mūsų tautietį, Anuprą Kindurį, apmovę ant 14:000$.

Krsp.

Urugvajuj nušové lietuvį

"A. L. Balsas" rašo, kad gegužės 30 į 31 d. Urugvajuje tapo nušautas lietuvis Jonas Zabulolionis. Šios dramos prežastimi, matyt, yra meilės santykiai, nes nes J. Zabulionis, nors ir vedęs, jo žmona gyvena Lietuvoje, draugavo su tūla Kristina Fernandez de Bustello, kuri Zabulionį ir nušové.

Statys mokyklai namus

Buenos Aires prie Tumo Vaižganto mokyklos, mok. V. Nalivaika su daré mokyklos fondo komitetą, kurio tikslas bus — rinkti aukas ir statyti lietuvių mokyklai namus. Aukos jau pradėtos rinkti.

Mok. V. Nalivaika panašiai dirbo ir S. Paulo mieste, mokytojaudamas Mokos mokykloj. Jo pastangomis Mokoje šiandieną stovi gražūs lietuvių mokyklos rūmai. Bet už tas pastangas mok. Nalivaika tapo atstatytas nuo darbo ir savo kolegų—mokytojų buvo biauriai įskųstas DULRui, dėl ko turėjo važiuoti Lietuvon ir atremti visus skundus.

Kažin, ar nepasikartos panaši istorija ir Argentinoj?

Redakcijos atsakymai

J. Raulinaičiui, Jatahy: — dėkojame Tamstai už prenumeratas ir už didelį mums prielankumą.

K. Paulauskas, A. Augustaitis, J. Talačka, J. Ramanauskas ir J. Čiplys — prenumeratos gautos. Ačiū visiem.

Padėka

Aš žemiau pasirašęs Ignas Kačinskis gyv. Rua Aymoré, 42, šiame mieste, sirgau daugiau, kaip 4 metus skilvio negalavimais, bet Dr. Paulo Licciardi, kuris turi savo konsultoriją rua Silva Pinto 444 — Bom Retiro rajone, — pastangoms, labai trumpu laiku mane išgydė nuo tų negalavimų be operacijos. Skausmai dingo, atsirado noras valgyti, ir visi kiti blogumai išnyko. Dabar esu pilnai sustipréjęs ir šiuo noriu išreikšti savo padėką gerbiamam gydytojui D-rui Paulo Licciardi, kuris didelių medicinos žinojimu, mane pagydė. Rekomenduoju jį visiems.

Ignas Kačinskas.

PAIEŠKOJIMAI

Aš Anupras Balčiūnas, paieškau savo sūnaus Kazio Balčiūno, kuris prieš Naujus metus dirbo S. Pauly "pastelarijoj" ir žadėjo mesti tą darbą ir eiti kitur dirbti. Tą darbą paliko ir kažin kur išvažiavo, man nepranešęs. Girdėjau, kad apsigyveno Santos. Kas žino apie mano sūnų, kur jis dabar randasi, ar paties sūnaus, prašau atsilieptí adreau: São Paulo, Rua da Moóca, 309.

DVIRATIS

Labai pigiai, geram stovyje parduodamas dviratis "Bianek" firmos ir su lisencija šiems metams. Kreiptis Avenida do Estado, 12 (antiga — rua Tibiriçá. Canindé.

"AIDAS" GALIMA GAUTI

Lapoje: Laikraščių pardavimo kioskoje, prie pat stoties.

V. Zelinoj Jurgeliavičiaus krautuvėj prie pat bažnyčios ir Vigelio krautuvėj.

S. Caetane prie geležinkelio stoties kioskoje.

Canindės rajone: Rua Canindė, 92 — Kryžiaus krautuvėje.

São Bernardo lietuviai gali gauti "Aidą" prie geležinkelio stoties, kioskoje.

Lietuviai, dėmesio!

LIETUVIAI, KIEKVIENAS PASISTENKITE PAŽINTI SIUVYKLA

Lietuva

K. ŽEBRAUSKO IR P. AMBROZEVČIAUS

Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame. Lietuvių siūvyklų yra daug, bet SIUVYKLA LIETUVA tik viena.

Rua General Ozorio Nr. 161, S. Paulo

SIŪVYKLA A. BAGDONO

Persikėlė į

RUA DA MOO'CA, 543.

A. Bagdonas yra labai gerai pažįstamas lietuviams siūvėjas, yra diplomuotas Rygos Instituto ir Klaipėdos Amatų Rūmų. Siūva įvairius vyriškus rūbus. Darbą atlieka sąžiningai. Lietuviams daro nuolaidą. Medžiagų pasirinkimas taip pat įvairus.

VAISTINE PASSERINI

Rekomenduotina visiems lietuviams vaistinė.

Patarnavimas sąžiningas ir patikimas. Įvairus pasirinkimas vietinių ir užsieninių vaistų bei kosmetikos dalykų.

GALIMA KREIPTIS NAKTĮ.

Rua Silva Pinto 263 — Tel. 5-3584.

VERTIMAI, KADERNETOS, SAMADOS, KONTRAKTAI.

Darome visokių dokumentų vertimus, kaip pasų, metrikų, liudijimų atestatų ir k., rašome prašymus, įgaliojimus, kontraktus ir kitokius raštus, paruošiame dokumentus gavimui "Caderneta profissional" ir "Caderneta de Identidade", dirbame šamadas ir naturalizacijos popieras ir suteikiame visokius patarimus. Klausiant patarimo laišku, reikia pridėti atsakymui pašto markę už 700 reisų. Asmeniškai ar paštu kreipkitės

Rua da Moóca, 309. S. Paulo.